

АРТ-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ НУШ

12.12.2019
Гапон Л.О.

Арт-технології на уроках української мови та літератури: мета

- активізація навчальної та пізнавальної діяльності учнів засобами мистецтва,
- гармонізація внутрішнього світу дитини та її соціалізація,
- виховання самоідентифікації особистості дитини в процесі її залучення до національного та світового мистецтва.

Арт-технології на уроках української мови та літератури: завдання

- розвиток емоційно-вольової сфери школярів;
- розвиток креативності як здатності до творчості та потреби до творчого самовираження;
- психогігієна (турбота про емоційний та психічний стан школяра – зниження внутрішньої тривожності та агресії, оволодіння навичками емоційної саморегуляції);
- формування позитивної "Я-концепції" школяра;
- забезпечення соціокультурної адаптації школярів (оволодіння поведінковими моделями, відповідно до соціально прийнятних морально-етичних норм, формування комунікативної культури та розвиток емпатійних умінь школярів);
- гармонізація особистісного розвитку учнів.

ЕТАПИ ЗАСТОСУВАННЯ АРТ-ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

- **Налаштування на творчість.** Завдання цього етапу підготувати учасників до спонтанної художньої діяльності і внутрішньогрупової комунікації. При цьому можна використовувати ігри, рухові і танцювальні вправи, нескладні образотворчі прийоми.
- **Актуалізація візуальних, аудіальних, кінестетичних відчуттів.** На цьому етапі можна використовувати малюнок у сполученні з елементами музичної і танцювальної терапії. Для арт-терапевтичних занять краще підбирати мелодійні композиції без тексту. Можна сполучати арт- і танцювально-рухову терапію.
- **Індивідуальна творча діяльність,** що надає можливості для дослідження власних проблем і переживань. Людина невербальною мовою повідомляє про свої проблеми і почуття, вчиться розуміти й аналізувати свої емоції. На цьому етапі важливий процес спонтанної творчості, емоційний стан дитини, її внутрішній світ, пошук адекватних засобів самовираження.

ЕТАПИ ЗАСТОСУВАННЯ АРТ-ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

- **Активізація вербальної і невербальної комунікації.** Завдання цього етапу полягає у створенні умов для внутрішньогрупової комунікації. Кожному учаснику пропонується показати свою роботу і розповісти про неї. Ступінь відкритості і відвертості самопрезентації залежить від рівня довіри до групи, до вчителя, а також від особистісних характеристик дитини. Іноді діти можуть відмовлятися від обговорення. Тоді можна запропонувати їм скласти історію про свій малюнок і придумати для нього назву.
- **Колективна робота в малих групах.** Діти придумують сюжет і програють невеликі спектаклі. Переклад травмуючих переживань у комічну форму призводить до катарсису, звільнення від неприємних відчуттів і емоцій.
- **Рефлексивний аналіз,** що припускає рефлексивний аналіз у безпечній обстановці. Необхідна присутність елементів спонтанної "взаємотерапії" у вигляді доброзичливих висловлювань, позитивного програмування, підтримки. Атмосфера емоційної теплоти, емпатії, турботи дозволяє кожному учаснику відчути приємні відчуття.

СПЕЦИФІЧНІ ОЗНАКИ АРТ-ПЕДАГОГІКИ

- використання в освітньому процесі образотворчих засобів мистецтва
- домінування діалогу педагога з учнями
- спільна художня творчість педагога та учня
- проникнення в найрізноманітніші види навчальної та позанавчальної діяльності
- використання творів мистецтва при вивченні різних предметів

Використання музики для полегшення навчання (за Георгієм Лозановим)

1. **Музика (разом з дихальними вправами)** налаштовує учасників курсу на оптимальний стан готовності до навчання і водночас розслаблює.
2. **«Активний» концерт**, під час якого інформацію, що треба засвоїти, читають уголос у супроводі експресивної музики.
3. **«Пасивний» концерт**, під час якого учневі читають матеріал м'яким тихим голосом на фоні барокової музики, що допомагає «транспортувати» нову інформацію в «банки» довготривалої пам'яті.

Це цікаво

- Поняття „синестезія” можна перекласти з грецької як „спів- або одночасне відчуття”. Добре знайомий нам термін „анестезія”, навпаки, означає відсутність будь-яких відчуттів.
- Синестезія передається спадково, у сім'ї може бути як по одному синестетику в кожному поколінні, так зразу кілька в одному.
- Доведено, що ці здібності зберігаються все життя.
- Приблизно 240 мільйонів людей можуть не тільки слухати мовлення або музику, але й бачити їх.

Лінгвістичний експеримент

Ефект «буба-кікі»

Значеннєва теорія звуку М.В. Ломоносова

- **Звуко-буква а** сприяє передачі великого простору, глибини, ширини, висоти тощо.
- **Звуко-букви е, я, ю, є** сприяють передачі ласкавості, ніжності, доброзичливості
- **Звуко-буква і** – ніжить, милується.
- **Звуко-букви о, и** – сприяють передачі страшних і сильних почуттів: печаль, сум, біль.
- **Звуко-буква у** – сумує і тужить.

Значеннєва теорія звуку І. Качуровського

- Повторення голосного **о** створює враження широкого простору.
- **О** — радість, відвага, сила духу.
- **А** — голосіння, голосний крик, радість, страх, білий колір.
- **І** — спокій, ніжність, кохання, краса, синь, захоплення, подив, переляк.
- **У** — страх, сум, біль, жаль, передчуття смерті:

Кружить, кружить над Рунами крук (І. Качуровський).

Теорія О. П. Журавльова

- **В, а, р, о** — одностайно визначені як сильні;
- **х, п, ю** — послаблені, маленькі;
- **к, ш, ж, с, ф** — здаються людям шерехатими;
- **а, о, л, у** — гладенькими.
- Звукам притаманні такі якості як хоробрість, печаль, доброта.
- **Д, н, л, м** — добрі звуки;
- **ж, с, ф, з** — злі;
- **а, я** — хоробрі.

Теорія О. П. Журавльова

- **С, х** — боягузливі;
- **а, р, я** — радісні;
- **с, к, т** — печальні
- Якщо звук вимовляється легко (**щілинні**) – це свідчить про широту і легкість.
- **Проривні** звуки виражають складність, хвилювання, переживання.
- **Звук р** вживається на позначення грізних подій, а також передачі урочистості.

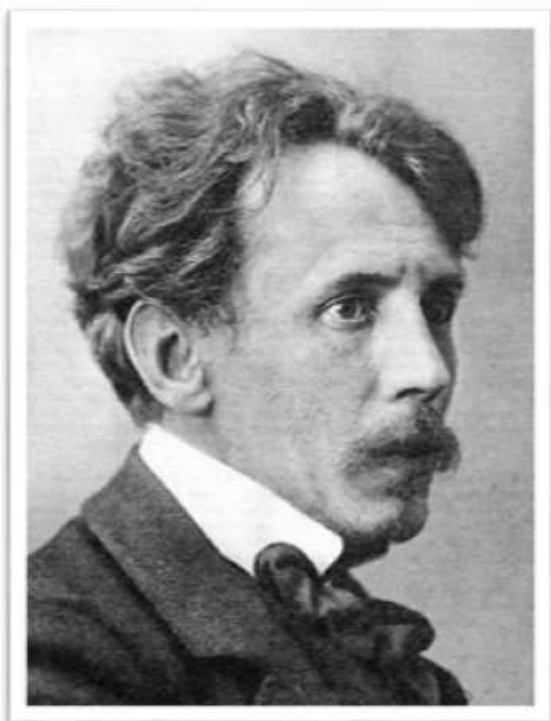
Відомі митці-синестетики

1. Музикальні поети
2. Поети, які синтезують у своїй творчості слово-образ-музику.

*– А мені ж далеко легше
мислити музичними
образами, – зазначав П.
Тичина.*

*–Весь світ уявляю собі як
величну симфонію: люди – це
ноти, – писав М. Чюрльоніс.*

Микола Вороний

Лілеями сумними, злотоокими
Цвітуть у серці давні почуття;
Лілеями минулого життя
Встають вони з безодні забуття
Такими ніжними, такими самотніми...
Колись вони в гармонії буття
Бриніли тонами величними, високими,
Акордами могутими, глибокими!
Діждався я тепер їх вороття
Лілеями сумними, злотоокими.

Мікалоюс Константінас Чюрльоніс

- «Могутнє море. Велике, безмежне, безмірне. Ціле небо обіймають своєю синню твої хвилі, а ти, повне величі, дихаєш тихо й спокійно, бо знаєш, що не має краю твоїй могутності, твоїй величі, твоє буття безкінечне».
- «ЛЮБОВ — це міцні білі крила. ЛЮБОВ — це давній сосновий бір у спеку, це відпочинок у ньому, де заколисують шумом сосни. ЛЮБОВ — це дорога до сонця, вимощена гострими діамантами, по яких маєш іти босий».

Кольори голосних звуків (Р.О. Якобсон, О.П. Журавльов)

- **А** – червоний
- **Я** – яскраво-червоний
- **О** – жовтий або білий
- **Е** – зелений, жовто-зелений
- **И** – темно-коричневий або чорний
- **І** – синій, світло-синій, блакитний
- **У** – синьо-зелений, фіолетовий
- **Ю** – бузковий

Р. Якобсон вважав, що всі приголосні чорно-білі.

Колірне письмо Флоріана Юр'єва

«Цей метод виник з мого захоплення поезією. Я писав вірші, тож спробував структурувати їх за допомогою кольору. Колірні рядки склались у картину. Час перетворювався на простір. Якщо вірш розгортається в часі, то його колірний еквівалент можна досягнути миттєво, єдиним поглядом! Я почав перекладати на кольори вірші інших поетів. Виявилось, що кожний великий поет має свій характерний набір кольорів».

ЦВЕТОВАЯ ОГЛАСОВКА ЦВТВЯ ОГЛСВК (ESPRNT)

 – шрифт “Колорит” Ф. Юрьева – 1973

а а	э е	ы и	у и	о о
я ја	е је	и і	ю ју	ё јо
оа	еи	й ј	б б	в в
г q	д d	ж g	з s	к k
л l	м t	н п	п р	р r
с s	т t	ф f	х h	ц с
ч	ш	щ	ъ	ь

Там, де нас немає і не буде,
сніг упав на вежі і сади.
В темряві жаріють без остуди
вогники у вікнах із слюди.

Сяють ночви, тесані до ладу,
і м'яка для купелі вода.
І зоря таємну має владу.
Лада. Чоколяда. Коляда.

Ю. Андрухович

